

Pri enem teh shodov se je poudarjalo, da učiteljstvo sploh, posebno pa še učiteljice, ne podpirajo dovolj sedanje stanovske organizacije. Tovariš Križman je trdil, da večina učiteljic ne naroča in ne čita niti stanovskih listov! To je žalostna resnica, ki daje našim učiteljicam slabo izpričevalo. Niti v stanovski organizaciji niso naše učiteljice dovolj delavne; zunaj stanu pa o delovanju naših učiteljic ni skoro sledu. Pač, nekaj sledu smo zapazili — v „Marijinih družbah“, ki so v štafazo klerikalizmu!

Koliko truda, boja in njega zlih posledic je moralo prebiti moško učiteljstvo prej, preden je doseglo mrvico izboljšanja svojega stanja. Delovanje moškega učiteljstva večinoma zunaj šole in zunaj stanovske organizacije je doseglo izboljšanje, kakršne se je sploh dalo iztisniti iz šoli in učiteljstvu le malo naklonjenih deželnih poslancev. Takega delovanja pa se naše učiteljice ne udeležijo in so deležne izboljšanja ne po svoji, ampak le po zaslugi moškega učiteljstva.

Enako delo v šoli zahteva enako plačilo, pravijo naše učiteljice. Prav pravijo. A pravično je tudi, da bodi tudi delovanje zunaj šole v organizaciji našega naroda enako. Učiteljice naj delujejo med ženstvom tako, kakor delajo učitelji med moškim svetom. Potem bo šele pravičen govor o enakosti. Učiteljice, lotite se organizacije našega ženstva, ki je sicer vobče dostopno za napredek. Posnemajte svoje kolege v delovanju zunaj šole, le tako bodele pripomogle tudi ve k napredku, v katerem je spas naroda, a tudi naš in vaš spas. Brez takega delovanja je napredek pičel in večkrat nemogoč.

Vsi moramo zidati, vsi delati, ne pa kakor doslej, da smo moški zidali, a ženske podirale; učitelji delovali med narodom za narod in tudi za svoj stan, učiteljice so pa le od strani gledale naše delo in le čakale, kdaj bodo deležne tudi one sadu našega truda. Enakost v delu in trudu zasluži enakost v plačilu. Torej na delo!

—e—

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodono naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca vel. travna 1907 K 58.434.44

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Delo za ugled.

Poroča M. Kabaj.

Učitelj ne sme biti kot puščavnik vedno doma med štirimi stenami. O prostih dneh naj gre med ljudstvo, da se z njim pogovarja, da spozna razne starše svojih šolskih otrok, da spozna razne njihove šege, navade, običaje, vrline in napake. Ljudstvo samo želi imeti v sredi svojega učitelja, da se z njim spozna, pogovori in dogovori o marsičem. Ali prav tukaj je treba učitelju največje opreznosti v govoru, nastopu, vedenju in občevanju. Pomni naj vsakdo, da ga narod opazuje s strogimi očmi kaker mladina v šoli. Učitelj, ki tudi zunaj šole deva svoje besede na tehtnico, ki vedno stvarno misli, govori in občejuje, ki se vedno dostojno vede, ki se ne da zavesti od opojnih pijač, marveč uživa zmerno, govori previdno, dostojno in premišljeno — tak bo vedno dobrodošel v vsako družbo; užival

bo spoštovanje in ugled. Morda je kdo od nas v šoli mož na svojem mestu, pri občevanju z ljudstvom pa pade v nemilost zaradi svoje netaktnosti, nepremišljenega govorjenja, zbadljivosti itd. Kdor spozna, da ne more brzdati svoje narave v družabnem življenju, s čemer si lahko nakoplje največ sebi neprilik, svojemu stanu pa dela nečast, si jemlje sebi ugled, čast in spoštovanje, je bolje, da ne hodi v družčino. Hvala Bogu, da je takih med nami malo ali celo nič, ker jih ljudstvo samo in naša stroga šolska gosposka takoj justificira ter odstrani kot plevel in ljuliko iz našega stanu.

Učitelj mora tudi izven šole vplivati s svojim nastopom med ljudstvom odgojevalno. V družbi pridejo na dnevni red razna vprašanja o poljedelstvu, živinoreji, kupčiji, obrtniji in drugih znanostih, zlasti pa postopanje v politiki. Kdor hoče med narodom zlasti v družabnem življenju dobiti veljavo, je treba, da je tudi vsestransko izobražen mož. Ako zna znanstveno prepričljivo povedati o priliki na razna vprašanja, je to velevažnega pomena. V taki družčini je on učitelj odraslim ljudem, ki niso imeli prilike se učiti, čitati ali slišati kaj podobnega. To vpliva zlasti na preprosto maso jako blažilno in odgojevalno, ugled in spoštovanje za to ne more izostati.

Zlasti je priporočati učiteljstvu pri občevanju v družabnem življenju prav veliko takta, previdnosti in preudarnega postopanja v političkih vprašanjih. Pri nas je sedaj jako živahno političko gibanje, kar ne vpliva slabo na naš narod, ako ima trezno misleče, nepristranske in za obči blagor ljudstva vnete voditelje. Tudi politika je znanost, in sicer jako menjajoča se znanost brez posebno stalne teoretiške podlage. Kdor hoče med narodom nastopiti tudi na tem polju, mu je nujno treba prav pridno zasledovati razna politička stremjenja raznih pri nas se nahajajočih struj. Ne zado-tuje brati časopisov ene same političke stranke, treba je brati glasila raznih strank, slišati je treba več zvonov, pri tem pa globoko misliti, preudarjati in sklepati. Danes je prišla doba, da se mora tudi učiteljstvo podati na političko polje, čeprav nerado stori to, ker je naš poklic nepolitiški, nad strankami in odgojevalen. Mi nismo krivi, če je postala šola političko torišče, zaradi česar se bije politički boj. Ali naj mar mi mirno molčimo, ko imenujejo sedanjo šolo prokletstvo za naš narod? Ali naj mirno potrpiamo, ko nam sistematiško in z namenom jemljejo čast in spoštovanje z blatenjem, zaničevanjem, obrekovanjem in kratenjem dobrega imena med našim narodom, med katerim službujemo, učimo, trpimo in žrtvujemo vse svoje moči? Ti napadi so brez konca in kraja. V najnovejši dobi se nam očita, da smo popolni brezverci, ki pohujšujemo otroke in ljudstvo v javnosti, ki hočemo vreči Boga iz šol in da delujemo proti ljudstvu. Ako bi mi vse to preslišali ter mirno to molče prenesli, bi kdo mislil, da smo res taki in sovražniki šolstva in učiteljstva bi brez boja dosegli svoj namen. Ako je kdo zakrivil kaj podobnega, na dan z njim! Ali na svojo zahtevo nismo še dobili odgovora in ga tudi ne bomo, ker je vse to samo zlobno obrekovanje in prav nič drugega. Zlobno in hudobno je, pogrške in napake ene osebe vreči na ves stan, še zlobnejše je in neopravičeno, blatiti ves učiteljski stan s popolnoma izmišljenimi rečmi, da bi nas s tem osramotili pred ljudstvom.

Mi moramo torej poseči v politički vrtinec, moramo varovati poštenje svojega stanu, moramo povzdigniti glas zoper tako ostudno obrekovanje. Hvala Bogu, da je učiteljstvo splošno jako oprezno, taktno, morališko, pošteno, delavno in neumorno pridno, da nam s tem ne morejo prav nič škodovati, pač pa si škodujejo sami, ker si mora učiteljstvo iskati v javnosti pred ljudstvom zadoščenja za take neopravičene napade. Vsakega od

nas je najsvetejša dolžnost, da pri vsaki priliki našemu narodu pove, s kakšnim namenom se to dela. Narodu povejmo v obraz, da ni in ne more biti prijatelj našega naroda, kdor koplje grob šoli in učiteljstvu, ker ta visoko spoštuje dobre učitelje, visoko ceni šolsko omiko in izobrazbo, ker se povsod zidajo in razširjajo nove šole, kar je očiten dokaz, da je sedanja šola z učiteljstvom vred dobila globoke korenike v srečo našega naroda, ki jih hoče neka politiška struja na grd in hudoben način izdreti. Za taka pojasnila ti ne bo naš narod zameril, marveč še hvaležen ti bo, spoštoval te bo, ker si odkrit in pošten zagovornik svojega stanu, bojevnik za svojo čast in poštenje in za narodni blagor, ker je narodna omika bistveni del tudi naše narodne sreče.

Danes se bje na politiškem polju največ boj zaradi vere. Eni hočejo veljati za prave katoliške ljudi, drugi pa trdijo, da se naj posvetne zadeve ločijo od vere, ker nimajo z vero nobenega stika. Zadnji se imenujejo naprednjaki in obenem jih prvi imenujejo brezverce. Učiteljstvo je naprednega duha, ker tako mora tudi biti zaradi svojega poklica, a odločno moramo poudarjati, da raditega nismo prav v nobenem nasprotstvu z vero. Nam vera ni nič na poti, pač pa se more vsakemu gabiti, da se zlorablja vero prav na grd način. Mi smo prisegli vzgojevati šolsko mladino po zakonih in tako tudi delamo. Mi ne moremo in ne smemo v šoli pri odgoji delovati našemu narodu v nasprotnem duhu. Vera je nekaj vzvišenega, ki jo rabimo pri odgoji kot neko moraliskó silo za krotenje strasti, pregreh in napak; ta morališka sila nam je vodnica za krepostno življenje in čednosti. Vera je zbirka najlepših in najzgodnejših moraliskih nauk, ki človeka blaže, in ga vodijo v življenje s pomočjo razuma, pameti in vesti do popolnosti. Tem naukom nismo nasproti mi, pač pa tisti, ki te lepe nauke pačijo, zlorablja in z namenom kažejo v drugi luči z življenjem, pisanjem po časopisih in nastopom med narodom, da ga ložje izkoriščajo. Mi moramo upoštevati versko individualnost našega naroda, da ne pridemo zaradi tega v nasprotje z njim. Vsak od nas naj živi in dela po zgledu narodne mase, pobija naj zlorabo vere in izkoriščanje te pri vsaki priliki. Naš narod vidi sam to prav dobro, mnogim se že odpirajo oči. A sveta dolžnost vsakega učitelja mora biti, da kot narodni odgojitelj čuva kot zenico v očesu koristi ljudstva, da ga ne bo nihče izkoriščal za sebične namene, še manje pa pustil grditi sebe in šolo, kakor da bi ta z učiteljstvom vred delovala proti narodu. Vsako sramotenje šole in učiteljstva pade na sramotilce nazaj. Upoštevajoč vse to pri odgoji, izvijemo smrtnemu sovražniku šole glavno orožje iz rok, ki ima vero le za sredstvo v dosego svojega namena — za nadvlado nad šolo in narodom. (Konec.)

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Iz „Zaveze“ avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev. Letošnja XIX. glavna skupščina „Zaveze“ avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev se boče vršila letos v Radovljici v dneh 17., 18. in 19. avgusta t. l. z izletom na Koroško. Priprave se vrše že vsestransko, tako da obeta tudi letošnja skupščina postati lep in pomenljiv dan za slovensko in istrsko-hrvatsko učiteljstvo.

Delegat so dosedaj volila že sledeča društva:

I. Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj: gospodični: 1. Janja Miklavčič, učiteljica, Kranj; Ana Petrovčič, učiteljica Smednik; 3. Karel Mahkota, učitelj, Trzič; 4. Vilko Rus, učitelj, Kranj; 5. Karel Završnik, učitelj Duplje.

II. Deželno Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani: 6. Jakob Furlan, 7. Janko Likar, 8. Vendelin Sadar, 9. Karel Wider, učitelji, Ljubljana.

III. Litijsko učiteljsko društvo: gospodične: 10. Antonija Hribar, učiteljica, Št. Vid pri Zatičini; 11. Erna Zajec, učiteljica, Zatična; 12. Kristina Demšar, učiteljica, Šmatno pri Litiji; 13. Marija Pezdir, učiteljica, Št. Vid pri Zatičini; 14. Josip Zajec, nadučitelj, Vel. Gaber.

IV. Ljubljansko učiteljsko društvo: gospe: 15. Olga Kobau, učiteljica, 16. Josipina Kalin, učiteljica, 17. Fran Skulj, 18. Alojzij Kecelj, 19. Karel Wider, učitelji v Ljubljani.

V. Pedagoško društvo v Krškem: gospice: 20. Fani Lunder, učiteljica, Raka; 21. Lina Lenček, učiteljica, Sv. Križ; 22. Ana Vavken, učiteljica, Bučka; 23. Angela Bavdek, učiteljica, Leskovec; 24. Sonja Kalan, učiteljica, Kostanjevica; 25. Julija Kocijančič, učiteljica, Studenec; 26. L. Stiasny, c. kr. okr. šol. nadzornik, Krško; 27. Jan Blagajne, učitelj-voditelj, Hrv. Brod; 28. Ivan Benedičič, nadučitelj, Škocijan; 29. Ivan Malnarič, nadučitelj, Sv. Križ; 30. Ivan Golob, učitelj, Cerklje; 31. Iv. Zwirn, nadučitelj, Vel. Dolina; 32. Ivan Kocijančič, nadučitelj, Bušečavas; 33. Karel Trošt, nadučitelj, Št. Jernej.

VI. Gornjegrajsko učiteljsko društvo: 34. Ignacij Šijanec, učitelj; 35. gospica Kristina Volc, učiteljica, Gornjigrad.

L. Jelenc, predsednik „Zaveze“.

Kranjsko.

Ljubljansko učiteljsko društvo je zborovalo 13. t. m. ob 8. uri zvečer v hotelu „Južni kolodvor“.

Po predsednikovem pozdravu utemeljuje tovariš Jelenc resolucijo v zadevi zboljšanja učiteljskih plač.

Učiteljsko društvo za stolno mesto Ljubljana je pri svojem zborovanju dne 13. junija 1907 soglasno sprejelo sledečo resolucijo:

„Učiteljsko društvo za stolno mesto Ljubljana zahteva, naj se § 55. drž. šol. zakona izpopolni s sledečim dostavkom: Najmanjša plača pa naj bo ona, ki jo dobivajo po vsakratnih določbah c. kr. uradniki štirih najnižjih plačilnih razredov.“

Da pa morejo deželni zakonodajni zastopi izvesti to regulacijo, pričakuje učiteljstvo prav zanesljivo, da bo država prispevala v saniranje deželnih financ v ta namen.“

Zbor jo soglasno sprejme.

Za odposlanca k zborovanju zastopnikov vseh avstrijskih učiteljskih društev, ki se vrši 30. t. m. na Dunaju, pošlje društvo tovariša Dimnika, v Radovljico k zaupnemu zborovanju pa delegatnji Kobau in Kalin ter delegate Kecelj, Skulj in Wider.

Z nado, da se učiteljstvu uže vendar enkrat vravnajo za služene plače in zahvalo za navzočnost zaključil predsednik zborovanje.

Belokranjsko učiteljsko društvo je sprejelo enoglasno resolucijo o regulaciji učiteljskih plač pri obnem zborovanju dne 13. junija v Gradacu.

Delegatom na Dunaj je izbran enoglasno nadučitelj Fran Šetina v Črnomlju.

Učiteljsko društvo logaškega okraja je imelo 13. t. m. izredno zborovanje na Rakeku. Za skrajno slabe lokalne razmere tega okraja je bila udeležba nepričakovano velika. Vsa čast udeležencem iz daljne Idrije! Vseh zborovalcev je bilo 48, 4 so se oprostili pismenim potom.

Predsednik Šest otvori zborovanje ter s poudarkom pove, da je učiteljstvo zaman trkalo in prosilo kruha. Spojilo se je vse avstrijsko učiteljstvo z namenom, da s skupnimi močmi povzdignemo glas na najvišjem mestu po izpremembi § 55. državnega šolskega zakona ter nujni regulaciji našega gmotnega stanja. Od „Zaveze“ na dnevni red dana resolucija je bila sprejeta enoglasno. Zatem je bila volitev delegata na Dunaj. Na predlog predsednikov je bil zopet enoglasno izvoljen delegatom tovariš E. Gangl, ki se je zahvalil za zaupanje učiteljstva.

Na predlog tov. Wigeleta se je tudi sklenilo prositi pomoči v tej zadevi častnega člana „Zaveze“, župana ljubljanskega in in državnega poslanca g. Ivana Hribarja, kateremu se je brzojavnim potom to naznanilo.

Po končanem zborovanju je imelo učiteljstvo v kolodvorski restavraciji še kratek prijateljski sestanek, le žal, da je zaradi preodaljenih poti prišlo prehitro do razstanka.

Postojnsko učiteljsko društvo je imelo svoj izredni občni zbor na Razdrtem 13. t. m., ki je uspel v vsakem oziru